

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1 กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 72 คน
 - 1.2 กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล มีจำนวนทั้งสิ้น 72 คน
 - 1.3 กลุ่มศึกษาธิการอำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 777 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง กลุ่มตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 260 คน กระจายกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอในจังหวัดต่าง ๆ โดยวิธีการเทียบสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด
ใช้สอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่
 - ชุดที่ 1 สอบถามศึกษาธิการจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคาดหวังของผู้บริหารเกี่ยวกับระบบ
สารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ชุดที่ 2 สอบถามศึกษาธิการอำเภอ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 สอบถามความคาดหวังของผู้บริหารเกี่ยวกับระบบ-
สารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบ และให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ โดยเสนอเป็นตาราง
ประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยส่วนรวมแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่
ในช่วง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากกว่า
8 ปี โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัดหรืออำเภอ อยู่ในช่วง 1-2 ปี และส่วนใหญ่
เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ โดยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรม
ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่า กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
มีอายุในช่วง 51-60 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
มากกว่า 8 ปี สำหรับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-2 ปี
และเคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ โดยเป็นการศึกษาหรือฝึกอบรม
ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วง 5-6 ปี โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัดนั้นอยู่ในช่วง 5-6 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี สำหรับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 8 ปี โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในอำเภออยู่ในช่วง 1-2 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ

2. สภาพเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

จากการสรุปผลการวิจัยเฉพาะในข้อที่มีผู้ระบุสูงสุด พบสภาพเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผน มีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ โดยให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบทเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ได้มีการให้ความรู้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการมอบหมายให้ศึกษาเอกสาร มีการจัดให้มีหน่วยงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง มีการกำหนดให้การปฏิบัติงานด้านสารสนเทศแยกออกจากงานด้านอื่น ๆ มีการสำรวจความต้องการจากผู้ใช้สารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่เคยได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ โดยได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานระดับจังหวัด

สำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่ได้กำหนดให้มีแบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบฟอร์มที่ใช้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอจัดทำเอง มีการกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บเป็นรายปี การศึกษา การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามกำหนดเวลา โดยใช้วิธีจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และมีวิธีแก้ไขเมื่อพบว่าข้อมูลผิดพลาด โดยตรวจสอบข้อมูลกับแหล่งอื่น

2.2 การเก็บรักษาข้อมูล พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด มีการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล โดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล มีการเก็บรักษาข้อมูลโดยใช้ระบบแฟ้มเอกสาร และส่วนใหญ่มีการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเป็นช่วงเวลา

2.3 การประมวลผลข้อมูล พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการประมวลผลข้อมูล โดยประมวลผลด้วยมือมากที่สุด มีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประมวลผล โดยมอบหมายให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท

2.4 การรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูล พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข้อมูล เพื่อรายงานข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบมากที่สุด มีการกำหนดรูปแบบของการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง และกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูล โดยมอบหมายให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบทเป็นผู้รับผิดชอบ

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

3.1 ความคาดหวังเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้บริหาร สำหรับประกอบการตัดสินใจมากที่สุด ควรครอบคลุมความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ต้องการใช้สารสนเทศจากหน่วยงานอื่นมากที่สุด สำหรับผู้ที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ระบุว่าควรมีนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท ควรจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว แบบฟอร์มที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอจัดทำเองมากที่สุด และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บเป็นรายปีการศึกษา

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มเฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมทุกเรื่อง ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับการครอบคลุมความต้องการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งศึกษาธิการจังหวัดและหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผลมีความคิดเห็นว่า ควรครอบคลุมความต้องการของผู้บริหารในระดับจังหวัด ส่วนศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่า ควรครอบคลุมความต้องการผู้ต้องการใช้สารสนเทศจากหน่วยงานอื่น

3.2 ความคาดหวังเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด และควรจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเภทของข้อมูล

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง

3.3 ความคาดหวังเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นระบบประมวลผลรวม ผู้ที่รับผิดชอบควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้างานแผนงานและพัฒนาชนบท และระยะเวลาในการประมวลผล ควรกำหนดเป็นรายปีการศึกษา

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุด ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง

3.4 ความคาดหวังเกี่ยวกับการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ทราบข้อมูลตรงกัน ควรกำหนดขอบข่ายเพื่อนำเสนอข้อมูลแก่หน่วยงานอื่น รูปแบบในการนำเสนอข้อมูลควรใช้แผนภูมิหรือรูปภาพ หน่วยงานที่ควรจัดทำดัชนีการรายงานผล คือ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และผู้รับผิดชอบในการรายงานผล ควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้างานแผนงานและพัฒนาชนบท

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง

ในเรื่องของความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการครอบคลุมเรื่องและประเด็นที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลและคุณสมบัติของสารสนเทศที่ได้จากระบบ ควรมีความเป็นปัจจุบัน

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติสารสนเทศที่ได้รับจากระบบ ศึกษาธิการจังหวัดและหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล มีความเห็นว่าควรมีความถูกต้องเชื่อถือได้ ส่วนศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่าควรมีความเป็นปัจจุบัน

ในเรื่องของการพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยส่วนรวมพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และเรื่องที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูง คือ การกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบสารสนเทศให้ชัดเจน

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มเฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมมีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องพัฒนาโดยรีบด่วน ศึกษาธิการจังหวัดมีความเห็นแตกต่างกัน โดยเห็นว่าเรื่องที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน คือ การประมวลผลข้อมูล ส่วนหัวหน้าฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล และศึกษาธิการอำเภอเห็นว่า เรื่องที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในเรื่องระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่ผู้บริหารการศึกษามีความคาดหวังสอดคล้องกันในระดับที่สูง โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้รับผิดชอบควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท การประมวลผลข้อมูล ผู้รับผิดชอบควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท การรายงานผลข้อมูล ผู้รับผิดชอบควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท การประมวลผลข้อมูลควรเป็นระบบประมวลผลรวม การเก็บรักษาข้อมูลควรจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล ตามประเภทของข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บเป็นรายปีการศึกษา

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มเฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมว่า มีความคาดหวังในเรื่องดังกล่าวสูง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานจริง และความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผน และผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้บริหาร สำหรับประกอบการตัดสินใจ

จากข้อมูลดังกล่าว หากพิจารณาโดยหลักการบริหารงานแล้ว สภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังมีความสอดคล้องกัน เนื่องจากกระบวนการบริหารงานที่ดี ควรประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การควบคุมและการประเมินผล ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของ Ross และ Clagget (1985) ที่ว่า "จุดมุ่งหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารเป็นการจัดหาข่าวสาร เพื่อการตัดสินใจในการวางแผนวิเริ่มสร้างสรรค์ การจัดองค์การและการควบคุมการปฏิบัติงานของระบบย่อย" นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสอาน (2529) ที่ว่า "วัตถุประสงค์ระบบสารสนเทศที่สำคัญคือ เพื่อใช้ในการตัดสินใจในด้านการวางแผน และการดำเนินงาน" ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอนั้น หากกำหนดให้ชัดเจนว่าครอบคลุมการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน น่าจะเป็นผลดีทำให้การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้และจะส่งผลให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดหน่วยงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่จัดให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง

เรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอจัดหน่วยงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเป็นผู้รวบรวมข้อมูลที่ต้องการเองนั้น แต่ละงานก็จะเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเท่านั้น การปฏิบัติงานจึงมีความคล่องตัว เพราะจำนวนข้อมูลมีน้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการใช้แล้ว ข้อมูลและสารสนเทศจะกระจายอยู่ตามงานต่าง ๆ การติดตามข้อมูลจะทำให้เสียเวลา ล่าช้าและไม่ทันต่อความต้องการ นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลบางอย่างมีหลายหน่วยงานต้องการใช้ร่วมกัน เช่น จำนวนนักเรียนแยกตามเพศ อายุ ข้อมูลส่วนตัวของครู เป็นต้น แต่ละหน่วยงานจึงดำเนินการสำรวจตามช่วงเวลาที่ต้องการ โดยไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้ข้อมูลเบื่อหน่ายและไม่ให้ความร่วมมือ (อำรุง จันทวานิช, 2529) ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตามความต้องการของทุกงาน ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากร ไม่เกิดความซ้ำซ้อน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรจัดให้มีหน่วยงานเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว

3. จากผลการวิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการสำรวจความต้องการจากผู้ใช้สารสนเทศ

เรื่องนี้ อารุง จันทวานิช (2529) ได้ให้ทัศนะว่า "องค์การต้องทราบความต้องการข้อมูลชนิดไหนก่อน แล้วจึงเริ่มเก็บรวบรวมตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ" โดยสอดคล้องกับทัศนะของ สุวัฒน์ ศักดิ์ตรีสูง (2525) ที่กล่าวว่า "จำเป็นที่จะต้องทราบความต้องการใช้ของหน่วยงานแต่ละระดับ แล้วนำมากำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการรวบรวม"

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรครอบคลุมความต้องการใช้ของผู้ใช้สารสนเทศจากหน่วยงานอื่น เนื่องจากการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ นอกจากบริหารงานภายในสำนักงานแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวง-ศึกษาธิการภายในอำเภอ ตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) ได้กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น "กำกับ เร่งรัด ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของหน่วยงานสังกัดกระทรวงภายในกำหนด และเป็นหน่วยข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ" "ส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงภายในอำเภอ" "ปฏิบัติราชการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ หรือศึกษาธิการอำเภอ หรือตามที่ได้รับมอบหมาย"

ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ใช้จากหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ จะทำให้สามารถกำหนดรายการข้อมูลสมควรรวบรวมได้ครอบคลุม ซึ่งจะส่งผลให้ระบบข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ และให้บริการข้อมูลและสารสนเทศแก่หน่วยงานอื่น ๆ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท และสอดคล้องกับผู้บริหารการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท

เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ (คู่มือปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ, 2535) ได้กำหนดความรับผิดชอบการปฏิบัติงานของงานแผนงานและพัฒนาชนบทว่า "มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานข้อมูลสารสนเทศ งานแผนงาน โครงการ งานติดตามและประเมินผลงานพัฒนาชนบท และงานกิจการพิเศษ" ซึ่งงานดังกล่าวมีนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงาน-แผนงานและพัฒนาชนบท เป็นผู้รับผิดชอบ

5. จากผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่มีการกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บเป็นรายปีการศึกษา

การที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหารการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งควรเก็บเป็นรายปีการศึกษา อาจเนื่องจากการที่กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการศึกษา ในเดือนมิถุนายนของทุกปี (ข้อมูลสถิติการศึกษา 10 มิถุนายน) สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จึงดำเนินการตามที่กองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ เก็บเป็นรายปีการศึกษา แต่ผลการวิจัยของ ปรีชา นวนกุลนนท์ (2527) พบว่า ระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น หน่วยงานได้รับการรวบรวมทุกระยะตลอดปีการศึกษา คือ รวบรวมรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคเรียน และรายปีการศึกษา โดยพิจารณาตามลักษณะของข้อมูล จึงแสดงให้เห็นว่า การรวบรวมข้อมูลนั้นมีความจำเป็นตลอดปีการศึกษา สำหรับในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหารในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรเป็นปัจจุบันทันเหตุการณ์ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารแต่ละครั้งจะไม่ผิดพลาด ดังนั้นสำนักงานศึกษาธิการอำเภอจึงควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายครั้ง อาจเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายภาคเรียน ทั้งนี้

ต้องพิจารณาตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม กล่าวคือ หากเป็นข้อมูลที่คงที่ก็เก็บรวบรวมต้นปีการศึกษาและปลายปีการศึกษา สำหรับข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา (ข้อมูลไม่คงที่) เช่น ข้อมูลรายงานประจำเดือน ผลการประเมินคุณภาพ คุณภาพ การศึกษารายภาคเรียน เป็นต้น ก็ควรเก็บรวบรวมตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ๆ

6. จากผลการวิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีการเก็บรักษาข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ทั้งหมด มีการจำแนกข้อมูลตามประเภทของข้อมูล การจัดเก็บรักษาข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ระบบแฟ้มเอกสาร และได้จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยเปลี่ยนแปลงข้อมูลเป็นช่วงเวลา

จากการที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้ดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลนั้น ตามทัศนะของ Senn (1978) กล่าวว่า "การเก็บรักษาข้อมูลได้แก่ การตรวจสอบกลุ่มของข้อมูลอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้สารสนเทศสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ในแฟ้มข้อมูล การคัดเลือกข้อมูลที่หมดสภาพแล้วออกไป รวมทั้งการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน" แสดงให้เห็นว่า การเก็บรักษาข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด การคัดเลือกข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์เก็บรักษาไว้ และการคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศที่ล้าสมัยไม่ทันเหตุการณ์ออกไป ซึ่งจะทำให้การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอนั้นสะดวกต่อการค้นหาข้อมูล เพราะจำนวนข้อมูลที่เก็บรักษาไว้มีปริมาณไม่มากจนเกินความจำเป็น ผู้วิจัยมีทัศนะที่สอดคล้องกับความเห็นดังกล่าว ส่วนความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกับการปฏิบัติจริงของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ กล่าวคือ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าควรเก็บรักษาข้อมูลทั้งหมดไว้ และควรจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเภทของข้อมูล

7. จากผลการวิจัยพบว่า การประมวลผลข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่มีการประมวลผลด้วยมือ โดยมอบให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้างานแผนงานและพัฒนา ชนบท เป็นผู้รับผิดชอบ

การที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ใช้ระบบการประมวลผลด้วยมือ ถ้าเป็นสำนักงานศึกษาธิการอำเภอขนาดใหญ่ก็จะไม่เหมาะสม เนื่องจากต้องใช้เวลาในการประมวลผล รวมทั้งต้องใช้นักวิชาการจำนวนมาก (อำรุง จันทวานิช, 2529) จากระบบที่ได้

จัดให้มีนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นผู้รับผิดชอบเพียงคนเดียว และงานในหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา นอกจากจะดำเนินการจัดระบบสารสนเทศแล้ว ยังมีงานในหน้าที่ด้านอื่นอีก จึงน่าจะเป็นปัญหาในเรื่องของความล่าช้า ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ หรือหากเป็นไปได้ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดระบบสารสนเทศ

อย่างไรก็ดี ในทัศนะของผู้วิจัย ในระยะเริ่มต้นของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ คงต้องใช้ระบบการประมวลผลด้วยมือก่อน ซึ่งจะทำให้ประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ ถึงแม้ว่ามีการใช้บุคลากรมากขึ้น แต่ควรมีการวางแผนในระยะยาว เพื่อนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในระบบสารสนเทศ ซึ่งในเรื่องนี้ David และ Olson (1985) ให้ทัศนะว่า "งานบางอย่างคนทำได้ดีที่สุด ในขณะที่งานบางอย่างเครื่องทำได้ดีที่สุด" สอดคล้องกับแนวคิดของ Sander (1983) ที่กล่าวว่า "การใช้ความสามารถพิเศษของมนุษย์และคอมพิวเตอร์ร่วมกันในลักษณะที่พึ่งพาต่อกัน ก่อให้เกิดความสำเร็จร่วมกันได้มากกว่าผลรวมของอย่างใดอย่างหนึ่ง" ดังนั้นหากมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ต้องออกแบบให้เหมาะสมและควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ก่อน จึงจะได้ระบบสารสนเทศตามที่ต้องการ

8. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่คือ นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท และผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังตรงกับสภาพการปฏิบัติจริงว่า ผู้ที่รับผิดชอบควรเป็นนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท

การที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ กล่าวคือ ทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ส่วนการจัดหน่วยงานให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง อาจเนื่องจากได้คำนึงถึงภาระกิจของนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าทำงานแผนงานและพัฒนาชนบท ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2535) ได้กำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานข้อมูลสารสนเทศ งานแผนงานโครงการ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบสารสนเทศเป็นงานที่มีความสลับซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก การมอบหมายให้มีผู้ทำหน้าที่เพียงคนเดียว อาจทำให้

การดำเนินงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงควรจัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งประโยชน์ของคณะกรรมการ คือ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและรูปแบบการดำเนินงานของระบบสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การยอมรับในระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิกาน (2524) ที่กล่าวว่า "ถ้าหากบุคคลเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแล้ว พวกเขาจะมีแนวโน้มจะผูกมัดกับการตัดสินใจ และมีแรงจูงใจนำการตัดสินใจไปปฏิบัติมากขึ้น"

9. จากผลการวิจัยพบว่า การรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบ และกำหนดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตาราง โดยมีนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ยกเว้นวัตถุประสงค์และรูปแบบในการนำเสนอข้อมูล ผู้บริหารการศึกษา มีความคาดหวังว่า ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ทราบข้อมูลตรงกัน รูปแบบในการนำเสนอข้อมูล ควรให้แผนภูมิหรือรูปภาพ ระบบสารสนเทศควรครอบคลุมเรื่องและประเด็นที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล และคุณสมบัติของสารสนเทศที่ได้รับจากระบบต้องมีความเป็นปัจจุบัน

จากความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา สอดคล้องกับทัศนะของ ชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ และ สุรพล หวังดี (2531) ที่กล่าวว่า "ระบบสารสนเทศที่จัดทำขึ้นควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ครอบคลุมเรื่องและประเด็นที่จำเป็นต้องให้มีความเชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ได้ในเวลาที่ต้องการใช้ประโยชน์"

10. จากผลการวิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอมีการปฏิบัติงานจริงไม่ตรงกับความคาดหวังของตนเอง ในประเด็นของวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดหน่วยงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในด้านวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนมากที่สุด แต่ในความคาดหวัง มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารงานมากที่สุด ในส่วนการจัดหน่วยงานเพื่อ

เก็บรวบรวมข้อมูล ปฏิบัติงานโดยจัดให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง แต่มีความคาดหวังเพื่อจัดให้มีหน่วยงานรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว

กรณีศึกษาศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผน เนื่องจากศึกษาธิการอำเภอ เป็นผู้บริหารระดับกลาง มีความจำเป็นจะต้องนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ในระดับอำเภอ เพื่อเสนอขออนุมัติแผนจากคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จังหวัด ส่วนการตัดสินใจ การสั่งการ ศึกษาธิการอำเภอ มีอำนาจในการตัดสินใจและสั่งการน้อย โดยปกติการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ ยึดถือระเบียบและหนังสือสั่งการจากผู้บังคับบัญชามาประกอบการตัดสินใจ ศึกษาธิการอำเภอจึงมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศมาประกอบในการตัดสินใจน้อย

ส่วนความคาดหวังในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งศึกษาธิการอำเภอมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารงาน เนื่องจากศึกษาธิการอำเภอ มีความประสงค์ที่จะนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงาน โดยตรงมากกว่านำไปใช้เพื่อประกอบในการวางแผน เพื่อให้การบริหารงานการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับอำเภอมีประสิทธิภาพ ศึกษาธิการอำเภอจึงมีความคาดหวังที่จะนำข้อมูลและสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน

กรณีศึกษาศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความสะดวก รวดเร็ว สามารถดำเนินการให้ครอบคลุมรายละเอียดของงานได้มากกว่า

ส่วนความคาดหวังในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งศึกษาธิการอำเภอ มีความคาดหวังเพื่อจัดให้มีหน่วยงานเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรชาติ สิทธิพันธ์ (2528) พบว่า ควรมีหน่วยงานเพียงหน่วยเดียวรับผิดชอบในการดำเนินงาน ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงาน

11. จากผลการวิจัยพบว่า ในการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูล ศึกษาธิการอำเภอมีการปฏิบัติจริง ไม่ตรงกับความคาดหวังของตนเอง ในประเด็นของวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติจริง เพื่อรายงานข้อมูลให้

หน่วยงานอื่น ๆ ทราบมากที่สุด แต่ในความคิดหวัง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ทราบข้อมูลตรงกันมากที่สุด

กรณีศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบ เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (2535) ได้กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นหน่วยข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับอำเภอ มีหน้าที่ให้บริการข้อมูล สถิติแก่หน่วยงานหรือ สถานศึกษาในอำเภอ ดังนั้นศึกษาธิการอำเภอจึงต้องปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนความคิดหวังในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ทราบข้อมูลตรงกัน เนื่องจากศึกษาธิการอำเภอมีความต้องการ ให้หน่วยงานทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในระดับอำเภอ ทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกัน ซึ่งในเรื่องดังกล่าว ผลการวิจัยของ วีระ จันท์คง และคณะ (2529) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของระบบสารสนเทศในปัจจุบัน คือ คุณภาพของข้อมูลไม่ดีพอ เช่น ข้อมูล ไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน มีความซ้ำซ้อน

การที่ศึกษาธิการอำเภอ มีความคิดหวังในการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการ ดำเนินงานด้านสารสนเทศ ตามผลการวิจัยของ วีระ จันท์คง และคณะ (2529)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับระบบ สารสนเทศให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยการสนับสนุนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ในด้านวิทยากร งบประมาณ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ เป็นการนำไปสู่การพัฒนาาระบบสารสนเทศของสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอาจจะ ประสานงานจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเป็นเขตการศึกษา ทำให้ประหยัดและเกิดการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันด้วย

1.2 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ โดยเร่งด่วน คือ การประมวลผลข้อมูลควรเป็นระบบประมวลผลรวม การเก็บรักษาข้อมูล ควรจำแนกหมวดหมู่ตามประเภทของข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บเป็นรายปีการศึกษา และควรมอบหมายให้นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เนื่องจากผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นในเรื่องดังกล่าวสอดคล้องกันในระดับสูง

1.3 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในแต่ละจังหวัด เพื่อให้ความช่วยเหลือสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ ในการนี้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอใดมีความรู้ความเข้าใจและดำเนินการอยู่แล้วควรให้การสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.4 ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศ โดยมีศึกษาธิการอำเภอเป็นประธาน ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอเป็นรองประธาน หัวหน้างานต่าง ๆ ในสำนักงานเป็นกรรมการ และนักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่งานแผนงานและพัฒนาชนบทเป็นเลขานุการ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานในการจัดระบบสารสนเทศของอำเภอ ทั้งนี้หากเป็นไปได้ควรมีการกำหนดงานข้อมูลและสารสนเทศขึ้นเป็นการภายในในระดับอำเภอ เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะเพียงหน่วยงานเดียว

1.5 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณในหมวดค่าใช้สอยและค่าวัสดุครุภัณฑ์เพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สามารถพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับอำเภอ โดยส่วนรวมมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการควรเน้นให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้ความสำคัญแก่ข้อมูลและสารสนเทศว่า เป็นทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหารที่สำคัญยิ่งเหมือนทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ

1.7 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรปรับปรุงชื่องานตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จาก "งานแผนงานและพัฒนา

ชนบท" เป็น "งานแผนงาน พัฒนาชนบท และสารสนเทศ" เพื่อให้ชื่องานมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรในงานดังกล่าว

1.8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อจัดตั้งงบประมาณ และจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานข้อมูล และสารสนเทศให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยเร่งด่วน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.9 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรอัตรากำลังในตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาให้ครบทุกอำเภอ และบรรจุแต่งตั้งข้าราชการไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการ-ศึกษาให้อำเภอที่ได้รับจัดสรรอัตรากำลังแล้ว โดยเร่งด่วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

2.2 ควรมีการวิจัยในแนวลึกเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน-ศึกษาธิการอำเภอ

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยมีการทดลองจัดรูปแบบตามสภาพจริง ในองค์กร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย